

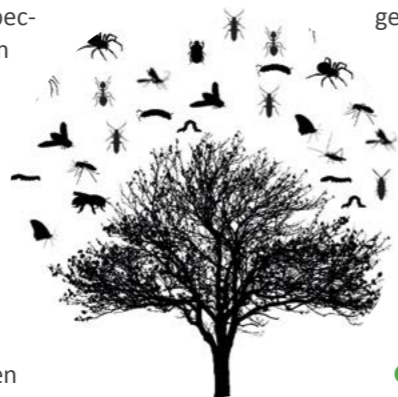
Definitie autochtone bomen en struiken:

Autochtoon, oorspronkelijk inheems of 'wild', geeft aan dat een soort (populatie) van nature, dus spontaan en zonder menselijke invloed in een gebied voorkomt en zich na de laatste ijstijd spontaan gevestigd heeft.

Autochtoon plantmateriaal: vinden, beschermen en gebruiken

Klimaatadaptatie

In ruim tienduizend jaar selectie door milieu en klimaat is per boom- en struiksoort een breed genetisch spectrum ontstaan. Dat wil zeggen dat er op een natuurlijke manier precies de eigenschappen zijn overgebleven die het in Nederland en Groningen goed doen. De tijd van bloeien is afgestemd op de bestuivers: insecten die op dat moment vliegen. Het uitkomen van de knoppen met bladeren is afgestemd op onze seizoenen en ook de natuurlijke verdediging met bijvoorbeeld geurstoffen is afgestemd op de 'vijanden' in ons land. Hierdoor zijn deze bomen en struiken sterk en dus beter bestand tegen ziekten en plagen en tegen de ontwikkelingen door de klimaatverandering. Een geïmporteerde boom uit een warmer land is niet aangepast aan ons lokale klimaat, waardoor hun gezondheid minder goed is en de levensduur korter kan zijn. Een andere bloeitijd, kiemtijd en winterhardheid bedreigen dus bovendien het voortbestaan van insecten die van deze planten afhankelijk zijn.

Biodiversiteit

Door de goede aanpassing van de bomen en struiken aan de hier levende insecten, vogels en andere dieren vormen bomen onderdeel van een grotere voedselweb. Een voedselweb bestaat per boomsoort uit alle soorten insecten, schimmels, vogels en zoogdieren die van elkaar afhankelijk zijn voor hun voedsel. Wilde bomen en struiken leveren daardoor een onmisbare bijdrage aan de biodiversiteit.

Cultuurhistorie

Oude bomen, bossen en houtwallen behoren tot het oudste cultuurhistorische erfgoed. Autochtone bomen en struiken vertellen ons het verhaal van het landschap. Voorbeelden hiervan zijn het gebruik van bomen en struiken als afscheiding van percelen of het historische gebruik van bomen en struiken voor onder andere geriefhout, houtskool, medicijnen en brandhout. Autochtone bomen en struiken bepalen bovendien het karakter van een gebied. Het in stand houden van deze karakteristieke landschapselementen kan alleen als de autochtone bronnen behouden blijven.

Minder dan 3% over

Maar autochtone bomen en struiken staan onder druk. Minder dan 3% van het totale bosareaal en de landschapselementen is autochtone begroeiing. De helft van onze boom- en struiksoorten is zeldzaam of bedreigd. Wij gaan daarom onderzoek doen naar autochtone bomen en struiken.

We gaan op zoek naar plekken in Groningen waar nog autochtoon plantmateriaal staat. We willen deze plekken niet alleen vinden, maar ook beschermen en gebruiken. We zorgen ervoor dat deze locaties op de Rassenlijst bomen onder de categorie autochtone herkomst komen. Op die lijst staan alle plekken waar zaden of nog teeltbaar materiaal van een bepaald ras te vinden zijn.

“Uiteindelijk kunnen we met de resultaten van dit onderzoek de beplanting voor de toekomst van ons mooie landschap veiligstellen.”

“We gaan op zoek naar plekken in Groningen waar nog autochtoon plantmateriaal staat. We willen deze plekken niet alleen vinden, maar ook beschermen en gebruiken.”

Waar vind je die autochtone bomen en struiken?

Bijvoorbeeld bij oud hakhout: door tussentijds hakken (afzetten) kunnen bomen ouder worden. Ook al lijken het dunne uitlopers, de stobbe en wortels zijn wellicht al vele honderden jaren oud. Ook op borgterreinen zijn vaak bomen van bijzondere en zeer oude herkomsten te vinden: daar was geld en het bleef goed behouden. Bovendien werd in het archief meestal goed beschreven welke boom waar geplant werd en waar die vandaan kwam. Een ander voorbeeld zijn kerkhoven en de terreinen rondom kerken. Ook hier staan veel oude bomen van bijzondere herkomsten die de moeite van het behouden en verspreiden waard zijn. Deze locaties zijn vaak in eigendom en beheer bij Stichting Oude Groninger Kerken, daarom gaan we samen met hen en vrijwilligers kijken welke bomen daar staan en wat we daar voor de toekomst mee kunnen.

Toekomstbestendig beheeradvies

Als we weten welke bomen en struiken nog wild of autochtoon zijn, kunnen we de eigenaar helpen deze te behouden. Dit kan door heel praktische beheeradviezen te geven of door te helpen met het beheer. Licht en ruimte maken voor soorten die dat nodig hebben, of juist niks doen. Ook is het belangrijk dat we

de locaties bij eigenaren onder de aandacht brengen. Vaak weten mensen niet dat ze eigenaar zijn van iets heel bijzonders en dan is deze wetenschap al voldoende om het te behouden.

Benutten en verspreiden

Het gaat de komende jaren spannend worden met alle aanplant die we af hebben gesproken. Er is nu namelijk al te weinig plantmateriaal van 'reguliere' herkomst. Als Landschapsbeheer Groningen streven we ernaar aan te planten met passende soorten en van zoveel mogelijk autochtone herkomst. Uiteindelijk kunnen we met de resultaten van dit onderzoek aan de slag om meer Groningse herkomst aan te planten en zo de beplanting voor de toekomst van ons mooie landschap veilig te stellen.

